

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ АНАТОЛІЯ АВДІЄВСЬКОГО
АСОЦІАЦІЯ ДІЯЧІВ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ**

*III Міжнародні науково-практичні читання
пам'яті академіка Анатолія Авдієвського
6 – 7 березня 2019 року*

Київ -2019

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ АНАТОЛІЯ АВДІЄВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНА ВСЕУКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА СПІЛКА
АСОЦІАЦІЯ ДІЯЧІВ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ**

СУЧАСНА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА

ВИПУСК III

МАТЕРІАЛИ

**III Міжнародних науково-практичних читань
пам'яті академіка Анатолія Авдієвського**

***НПУ імені М.П. Драгоманова
КИЇВ – 2019***

УДК 371.134:78

Сучасна мистецька освіта: матеріали III Міжнародних науково-практичних читань пам'яті академіка Анатолія Авдієвського. Випуск III /Укл.: доктор пед. наук, проф. А.В. Козир. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. – 374 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 10 від 22 червня 2019р.).

О.Д. Калішук
провідний концертмейстер кафедри теорії та методики
постановки голосу факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
НПУ імені М.П. Драгоманова

ОСОБЛИВОСТІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-МУЗИКАНТІВ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

Необхідність модернізації національної системи вищої освіти передбачає створення умов для виховання нової генерації педагогів-музикантів, здатних не тільки до творчої самореалізації в професійній діяльності, а й спроможних гнучко реагувати на суспільні виклики щодо оновлення змісту та форм організації навчання учнів, здатних до варіативних змін у музично-педагогічному процесі. У світлі вищезазначеного, фахова підготовка студентів повинна бути спрямована не лише на їх професійне, а й на особистісне зростання майбутніх учителів, на формування у них таких важливих якостей як виконавська мобільність.

У комплексі знань та умінь, які складають фахову підготовку майбутніх вчителів музики, особливе місце займає виконавська підготовка, яка складається з вокального, диригентсько-хорового та інструментального циклів. Інструментальна підготовка педагога-музиканта відіграє важливу роль в його музично-педагогічній діяльності.

Суть її полягає в опануванні навичками виконавської та концертмейстерської діяльності, а також методикою навчання гри на музичному інструменті. Необхідність ґрунтовної інструментальної підготовки студента зумовлена тим, що майбутній вчитель музики повинен в своїй професійній діяльності уміти виконувати музичні твори різноманітних стилів і форм інструментального письма, вміти розкривати художній образ

музичного твору на основі точного прочитання нотного тексту й власного виконавського досвіду.

Виконавська підготовка формує спроможність майбутнього вчителя музики через художньо — інтерпретаційні вміння, самостійну творчу діяльність здійснювати професійний підхід до процесу музичного виховання [2].

Художньо-інтерпретаційна природа виконавства тлумачиться М.Фейганом як вторинна, відносно самостійна творчість, що полягає в процесі конкретизації продукту первинної художньої діяльності [7].

На думку М.С.Кагана, виконавство є повноцінним видом художньої творчості, поряд з діяльністю композитора, драматурга [5].

Аналіз літературних джерел вказує, що виконавству властиві три масштабні рівні творчого процесу. Перший рівень пов'язаний з:

- усвідомленням виконавцем змісту окремих мотивів та інтонацій на основі розкриття їх семантичного значення;

- другим рівнем характеризується переведенням семантичної конкретизації в художнє узагальнення;

- третім рівнем є завершенням перших двох і оформлення певного драматургічного задуму виконавця.

На думку М. Назаренка, інструментально-виконавська підготовка вчителя музики має забезпечити:

- вміння виконувати інструментальні твори різного стилю та профілю;
- вміння розкривати художній образ музичного твору засобами точного прочитання нотного тексту;

- володіння навичками самостійної роботи над музичним твором;

- засвоєння інструментального матеріалу засобом читання з аркуша;

- формування та розвиток концертмейстерських навичок шляхом вивчення акомпанементу до вокально-хорових та камерно-інструментальних

творів; розвиток творчих навичок - імпровізації, гри на слух, транспонування, аранжування [6].

Виконавська діяльність вчителя музики базується, як на основі специфічних технічних навичок, так і на музично-теоретичних знаннях, на вмінні осягнути сенс музичної мови та відтворюванні її у конкретному звучанні.

Таким чином, можемо зробити висновок, що виконавська діяльність вчителя музики є інтегрованою властивістю його особистості і характеризується технічними вміннями, здатністю до творчих пошуків у процесі інтерпретації музичних образів. Ця діяльність визначає ступінь підготовленості вчителя музики до його професійної роботи в школі.

Для успішного ведення професійної діяльності учителя музики йому необхідно не тільки наявність професійних знань та умінь. Учитель в процесі своєї виконавської діяльності повинен мати здібності до швидкої адаптації, уміти оперативне реагувати на ті зміни що відбуваються.

Розглянемо вказані здібності як якісну характеристику учителя, що забезпечує здатність його швидкого реагування на зміни у сфері виконавської діяльності, тобто виконавську мобільність.

Аналіз літературних джерел показав, що дослідженню виконавської мобільності учителя музики, її складових частин, які характеризують суть цього поняття, не приділялося достатньої уваги в науковій літературі, не було комплексного підходу до розгляду цього питання.

О. Баланко під виконавською мобільністю вважає відкритість музично-виражальної системи виконавця, універсальність професійного потенціалу, здатність кардинально змінювати виконавський арсенал необхідних засобів, інтелектуальну рухомість, легкість і швидкість у прийнятті «теоретичних» рішень щодо виконавської техніки як засобу втілення художнього образу музичного твору [3].

М. Давидов вказує на «мобільні» засоби виконавської майстерності, які формують інтерпретаторське втілення музичного твору під час його виконання [4].

Виділяються такі природні здібності особистості майбутнього вчителя музики, необхідні для виконавської мобільності:

- комунікативні (доброзичливість, позитивне ставлення до людей, товаристкість;
- перспективні (спостережливість, емпатія, інтуїція);
- динамізм особистості, емоційна стійкість, креативність [1].

Виконавська мобільність формує здатність до варіативності зміни ходу та змісту виконавської діяльності, дозволяє гнучко долати її труднощі та «штампи», здійснювати вибір найбільш вдалих з професійної точки зору рішень поставлених творчих завдань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ананьев М.В. Этапы развития волевых навыков у студентов музыкально-исполнительских вузов. //М.В.Ананьев //Искусство и образование. - 2008. - №2 [52] .М. : [б.в.] .- с. 74-80.

2. Е.В.Башаева. Активные методы обучения в подготовке будущего учителя музыки к выполнению роли дирижера — хормейстера. Чебоксары. Вестник ЧГПУ им. И.Я.Яковлева. 2017. №1 [93].

3. Бланко О.М. Виконавська майстерність як чинник розвитку сучасної камерної вокальної музики. Мистецтвознавчі записки. Вип.29. – К., 2000.

4. М.Давидов. Наукова термінологія як фактор інтелектуалізації музичної педагогіки. Методологічні аспекти музично — виконавської творчості та педагогіки. К. 2012.

5. Каган М.С. Философия теории ценности. [М.С. Каган .- Спб. 1997].

6. Курбатова Г.Н. Общее в научно-исследовательской и исполнительской деятельности педагога-музыканта как основа взаимодействия учебных дисциплин в его профессиональной подготовке. Педагогика искусств № 3, 2012 г.

7. Фейгин М. Индивидуальность ученика и искусство педагога. [М.Фейгин. - М.: Музыка, 1975.